

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 230/2020-64

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ustanovenou advokátkou Mgr. Radoslavou Rybanovou, RYBANOVA & PARTNERS, s. r. o., Sásovská cesta 2949/30, Banská Bystrica, IČO 47 257 687, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7Sa/2/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7Sa/2/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje** v konaní sp. zn. 7Sa/2/2017 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **ukladá** povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia **562,86 eur** na účet advokátskej kancelárie RYBANOVA & PARTNERS, s. r. o., Sásovská cesta 2949/30, Banská Bystrica, IČO 47 257 687, do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť štátu trovy právneho zastúpenia **562,86 eur** na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 7. januára 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 4. januára 2017 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) doručil (i) žalobu proti inému zásahu žalovaných subjektov spočívajúceho v spôsoboch zaobchádzania so žalobcom a podmienkach jeho detencie od 1. decembra 2016, (ii) žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a (iii) žiadosť o prednostné prejednanie žaloby. Sťažovateľ vystupuje v tomto konaní v právnom postavení žalobcu a zo spisu vyplýva, že v čase podania žaloby bol zastúpený JUDr. Jozefom Sabóom, advokátom, Obchodná 187/6, Sečovce. Žaloba smeruje proti žalovanému 1 – Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže a žalovanému 2 – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky.
3. Žalobca sa žalobou domáha rozhodnutia, že zásah žalovaných orgánov spočívajúci v zaobchádzaní so sťažovateľom v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici-Kráľovej v súvislosti s podmienkami a režimom výkonu jeho trestu odňatia slobody od 1. decembra 2016 bol nezákonný. Tento zásah sťažovateľ opisuje takto: držanie v izolácii, na cele bez oddelenej vetranej a osvetlenej toalety, bez dostatku prirodzeného osvetlenia, bez adekvátneho vykurovania, bez elektrickej zásuvky, bez stola, bez dostatočného prísunu teplej vody na osobnú hygienu a upratovanie, prerušovanie spánku, režim upierajúci akúkoľvek fyzickú a primeranú duševnú stimuláciu, bez možnosti cvičenia, adekvátneho sledovania televízie a bez možnosti akýchkoľvek záujmových aktivít, rutinné osobné prehliadky a rutinné spútavanie (od 6. decembra 2016) pri každom opustení cely, v súvislosti s použitím donucovacích prostriedkov (spútavacích retiazok /pút na nohách/ a spútavacieho opasku) pri eskortách 12. decembra 2016 a 14. decembra 2016 a v súvislosti s prehliadkou osobných vecí žalobcu bez jeho prítomnosti (zrakovej kontroly) 15. decembra 2016. Tiež sa domáha rozhodnutia, že žalovaným sa zakazuje pokračovať v napadnutom inom zásahu. Sťažovateľ sa tiež domáhal oslobodenia od platenia súdneho poplatku.
4. Listom z 3. mája 2019 (t. j. cca 2 roky a 4 mesiace po podaní žaloby) krajský súd vyzval sťažovateľa prostredníctvom jeho advokáta, aby v lehote 30 dní zdokladoval aktuálne pomery pre účely rozhodnutia o oslobodení od platenia súdneho poplatku. Advokát sťažovateľa prevzal výzvu 16. mája 2019 a 29. mája 2019 bolo krajskému súdu doručené vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov strany konania.
5. Listom z 12. júna 2019 vyzval krajský súd priamo sťažovateľa, aby v lehote 30 dní zdokladoval aktuálne pomery pre účely rozhodnutia o oslobodení od platenia súdneho poplatku. Sťažovateľ prevzal výzvu 19. júna 2019 a 27. júna 2019 bolo krajskému súdu doručené vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov strany konania. Ako vyplýva z vyjadrenia krajského súdu, tento postup súd zvolil z dôvodu, že na zaslaných vyplnených tlačivách chýbal podpis sťažovateľa.

6. Dňa 5. novembra 2019 krajský súd uznesením č. k. 7Sa/2/2017-63 rozhodol, že oslobodenie od súdneho poplatku nepriznáva. Dôvodom bola skutočnosť, že sťažovateľ podľa krajského súdu neuviedol pravdivé informácie o svojom príjme; tieto nemali korešpondovať s informáciami, ktoré získal súd lustráciou v Sociálnej poisťovni. Rozhodnutie bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 15. novembra 2019. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. novembra 2019.

7. Listom z 3. decembra 2019 krajský súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 50 eur v lehote 10 dní. Sťažovateľ bol vo výzve poučený o tom, že ak nebude súdny poplatok v určenej dobe zaplatený, súd konanie zastaví. Advokát sťažovateľa prevzal výzvu 23. decembra 2019.

8. Dňa 7. januára 2020 bola krajskému súdu doručená žiadosť sťažovateľa z 2. januára 2020, ktorú podal sťažovateľ ako žalobca sám (nie prostredníctvom advokáta), a to (i) žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov na základe nových dôkazov, (ii) oznámenie o konaní pred Centrom právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a (iii) oznámenie o nevyhnutnosti postúpenia veci na civilný súd v prípade, že správny súd bude toho názoru, že na prejednanie veci nie je príslušný. V tejto súvislosti uviedol, že mu je známa prax správnych súdov a ústavného súdu v otázke nedostatku právomoci na prejednanie žalôb odsúdených osôb. Sťažovateľ tiež uviedol, že súd pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov nevychádzal z aktuálnych údajov, ale z údajov starých viac ako 6 mesiacov, a preto dospel k nesprávnym záverom. Sťažovateľ predložil aktuálny výpis z účtu a prehľad z príjmov z pracovnej činnosti. Tiež poukázal na iné súdne rozhodnutia, kde mu za týchto okolností bolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku. Ďalej uviedol, že 2. januára 2020 požiadal Centrum právnej pomoci o priznanie nároku na bezplatnú právnu pomoc, pretože nemá prostriedky na úhradu trov advokáta.

9. Dňa 30. januára 2020 vydal krajský súd uznesenie č. k. 7Sa/2/2017-83, ktorým konanie zastavil z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť z 15. februára 2020, o ktorej dosiaľ nie je rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Dňa 7. januára 2020 bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa. Vzhľadom na to, že sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a splnil predpoklady na jeho ustanovenie, sťažovateľovi bola ustanovená právna zástupkyňa Mgr. Radoslava Rybanová, advokátka vykonávajúca advokáciu v mene a na účet spoločnosti RYBANOVA & PARTNERS, s. r. o, Sásovská cesta 2949/30, Banská Bystrica.

11. Podaním z 25. júna 2020 právna zástupkyňa sťažovateľa doplnila ústavnú sťažnosť vo vzťahu k i) podrobnejšiemu popísaniu priebehu konania, ii) podrobnejšiemu odôvodneniu, ako došlo postupom krajského súdu k porušeniu základných práv sťažovateľa, iii) podrobnejšiemu odôvodneniu výšky požadovaného finančného zadosťučinenia a iv) doplneniu návrhu na priznanie trov právneho zastúpenia. Právna zástupkyňa popísala namietané porušenie označených práv z pohľadu ich posudzovania ústavným súdom, teda i) právna a faktická zložitost' veci, ii) správanie účastníka súdneho konania, iii) postup súdu a iv) predmet sporu a význam pre účastníka.

11.1. K právnej a faktickej zložitosti uvádza, že išlo o spor, ktorý nie je zložitý, najmä s poukazom na to, že sťažovateľ v žalobe podrobne uviedol konkrétne ustanovenia právnych predpisov, ako aj medzinárodných štandardov a odporúčaní, ktoré mali byť porušené zásahom žalovaných, a uvádza aj podrobné právne posúdenie. Žaloba tiež uvádza objektívne kritériá podmienok bezpečnostného režimu, v ktorom bol sťažovateľ držaný. Krajský súd teda podľa sťažovateľa mohol jednoduchým faktickým zisťovaním dospieť k rozhodnutiu, či sú konkrétne objektívne podmienky výkonu trestu v prípade zásahu v súlade so zákonom alebo nie. V čase podania žaloby sa sťažovateľ dôvodne domnieval, že sa mu dostane ochrany zo strany súdu, a neskôr zistil (na základe skúseností z iných obdobných konaní), že súdy takéto žaloby rutinne zastavovali z procesných dôvodov. Proti tejto praxi podal sťažovateľ viaceré ústavné sťažnosti a aktuálne je toto posúdenie predmetom konania pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pod č. 38321/17 a ôsmich ďalších sťažností. Uvedený rutinný postup mal podľa sťažovateľa o to viac viesť k tomu, aby krajský súd vo veci rozhodol rýchlo.

11.2. K správaniu účastníka uvádza, že sťažovateľ svojím správaním nijako nezapríčinil prieťahy v konaní. Jeho žaloba bola určitá, podrobná a dostatočne odôvodnená. Od podania žaloby sa miesto jeho pobytu vo výkone trestu nezmenilo a je kedykoľvek zastihnuteľný pre komunikáciu so súdom. Sťažovateľ všetky podania doručil v lehotách. Sťažovateľ navyše v žalobe výslovne požiadal o urýchlené rozhodnutie vzhľadom na to, že sú namietané zásahy pre neho dôležité, pričom išlo zároveň o porušenie jeho základných práv a slobôd.

11.3. K postupu samotného súdu uvádza, že nie sú žiadne objektívne dôvody, ktoré by mohli byť príčinou konania v trvaní viac ako 3 roky.

11.4. K predmetu sporu a významu pre sťažovateľa uvádza, že namietaný postup žalovaných, keď bol držaný v tzv. bezpečnostnom režime, mal zásadný negatívny vplyv na sťažovateľa, na jeho fyzické a psychické prežívanie. Pri upozornení na porušovanie práv sťažovateľa došlo k ešte väčšiemu sprísneniu režimu. Sťažovateľ poukazuje na to, že je osobou zraniteľnou, ktorá nemala možnosť sa proti týmto zásahom brániť, a prežíval pocity bezmocnosti. Tento režim trval od 1. decembra 2016 až do 10. júla 2018, keď bol tento režim ukončený, avšak až po podaniach sťažovateľa na ESLP. Podmienky opísané v žalobe teda trvali viac ako 19 mesiacov bez možnosti obrany sťažovateľa a bez možnosti prístupu k súdu.

11.5. Vo vzťahu k priznaniu finančného zadosťučinenia sťažovateľ poukazuje na rozhodnutia vo veci Apicella proti Taliansku, Musci proti Taliansku, Ernestina Zullo proti Taliansku, všetky z 10. novembra 2004, pričom v zmysle týchto rozhodnutí sa za základnú sumu pre posudzovanie výšky zadosťučinenia považuje suma v rozpätí od 1 000 do 1 500 eur za rok trvania konania (nie prieťahov), pričom relevantný je aj skutočný výsledok konania.

11.6. Sťažovateľ poukázal na to, že po dobu viac ako 19 mesiacov bol držaný v podmienkach blízkyh samoväzbe, čo mu spôsobilo fyzické, ako aj duševné utrpenie. Tieto podmienky sťažovateľ znášal veľmi ťažko, prežíval pocity frustrácie a bezmocnosti. V konaní vo veci samej zrejme nedôjde ku kompenzovaniu dôsledkov spôsobených zbytočnými prieťahmi, a preto považuje sumu 3 500 eur za spravodlivú.

12. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv a aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 500 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

13. K prijatej sťažnosti sa vyjadril krajský súd, ktorý poukazoval na množstvo pridelených vecí, ako aj na zmenu právnej úpravy podľa Správneho súdneho poriadku, ktorý umožňuje podať žalobu proti inému zásahu s veľmi široko vymedzeným predmetom konania, ktorý nie je prakticky ničím limitovaný. Krajský súd poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej je povinný prednostne vybavovať veci inej agendy (prostriedky na živobytie, napr. náhrady škody, dôchodkové veci, veci sociálneho zabezpečenia alebo statusové veci), ako aj na veci, kde je limitovaný zákonnými lehotami, napr. azyl, vyhostenie a administratívne vyhostenie. Vo vzťahu k predmetnej veci krajský súd popísal priebeh konania bez bližšej argumentácie, ktorá by mohla vecne odôvodniť nekonanie.

14. Sťažovateľ v replike konštatuje, že krajský súd len uvádza dôvody, pre ktoré nemohol konať skôr, spočívajúce najmä v obsiahlej agende a vybavovaním prednostnej agendy. Aj sám krajský súd konštatoval prvý úkon až po viac ako 24 mesiacoch. Ak aj krajský súd poukazuje na konanie o oslobodení od súdnych poplatkov, toto nemôže mať vplyv na konanie bez prietahov.

15. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania v tejto veci, keďže po oboznámení sa s podaniami účastníkov a ich prílohami dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Právne posúdenie veci ústavným súdom

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd (obdobne ako ESLP) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (Comingersoll S.A. proti Portugalsku, rozsudok zo 6. 4. 2000, Sürmeli proti Nemecku, rozsudok z 8. 6. 2006, pozri aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v tomto prípade. Ústavný súd prihliada tiež na to, „čo je pre sťažovateľa v stávke“, teda ako veľmi dôležité je pre sťažovateľa rýchle rozhodnutie vo veci.

18. Vo vzťahu k zložitosti veci ústavný súd uvádza, že predmetom konania je vyslovenie (určenie), že sťažovateľom konkretizovaný zásah bol nezákonný, ako aj vyslovenie príkazu nepokračovať v tomto zásahu. Čo sa týka samotnej zložitosti veci, je potrebné konštatovať, že nejde o triviálny spor. Tvrdenia sťažovateľa je potrebné overovať dokazovaním, ktoré môže mať aj rozsiahlejší charakter (sťažovateľ sám navrhuje dokazovanie zápismi v celej jeho osobnej karte). Postup žalovaných je potrebné právne posúdiť z pohľadu relevantnej slovenskej právnej úpravy, ako aj z pohľadu európskeho práva. Samotná žaloba má 36 strán a sťažovateľ odkazuje na množstvo európskych prameňov práva a odporúčaní, ako aj množstvo súdnych rozhodnutí slovenských súdov, ako aj ESĽP. K zložitosti veci prispieva aj sťažovateľom uvádzaná právna dilema, či sťažovateľom namietané zásahy patria do agendy správneho súdnictva alebo nie. Skutočnosť tvrdená sťažovateľom, že v obdobných veciach súdy konanie z procesných dôvodov zastavovali, sama osebe nie je dôvodom, že o to viac malo byť rozhodovanie jednoduché. Každý sudca a vec prejednávajúci senát rozhoduje vec podľa najlepšieho vedomia a svedomia a nie je povinný sa prikloniť bez ďalšieho k praxi, s ktorou sa nemusí stotožniť, ale môže prostredníctvom vlastných argumentov otvoriť konkurujúci dialóg.

19. Možno teda uzavrieť, že ide o skutkovo aj právne pomerne zložitú vec, nejde o triviálny, bežný a jednoduchý spor. Ústavný súd však dáva do pozornosti svoj nález č. k. III. ÚS 62/06 publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 59/2006, podľa ktorého lehota presahujúca obdobie troch rokov je ústavne neakceptovateľná doba na riešenie akejkoľvek zložitej právnej otázky.

20. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa je potrebné uviesť, že na jeho strane nedošlo k zásadnému spomaleniu konania. Ak aj sťažovateľ opomenul podpísať určité vyhlásenie pri žiadaní o oslobodenie od súdnych poplatkov, išlo o zdržanie v rozsahu cca 2 týždne, čo je pre účely posúdenia prietahov zanedbateľné. Okrem tejto okolnosti nemožno sťažovateľovi pričítať iné vzniknuté prietahy. Vo vzťahu k doručovaniu bol zastihnutelný. Sťažovateľ sám žiadal o urýchlené rozhodnutie.

21. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa je potrebné uzavrieť, že na jeho strane nedošlo k zásadnému spomaleniu konania.

22. Vo vzťahu k postupu súdu je potrebné uviesť, že základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza z príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku (§ 5 ods. 7), ako aj Civilného sporového poriadku (čl. 17 a § 157 ods. 1), ktorý sa aplikuje subsidiárne.

23. Zo skutkového stavu vyplýva, že konanie začalo podaním žaloby 4. januára 2017 a prvý úkon bol vykonaný až 3. mája 2019, t. j. cca 2 roky a 4 mesiace po podaní žaloby. Po tomto období nasledovalo konanie o oslobodení od súdnych poplatkov, pričom nezaplatenie súdneho poplatku viedlo k zastaveniu konania uznesením z 30. januára 2020, proti ktorému sťažovateľ podal 15. februára 2020 sťažnosť. Toto obdobie konania o oslobodení od súdnych poplatkov trvalo cca 9 mesiacov. Od tohto momentu sa opäť nekoná, t. j. dosiaľ cca 1 rok.

24. Súd a konajúci sudca nielen hmotnoprávne (prostredníctvom právneho posúdenia veci), ale aj procesnoprávne (zabezpečením efektívneho a rozumného postupu) buduje svoju dôveryhodnosť a autoritu. Táto je dôležitá nielen pre strany v konkrétnom súdom konaní, ale aj z celospoločenského pohľadu. Zodpovednosť súdu viesť konanie efektívne a hospodárne, obzvlášť ak ide o konanie, v ktorom už existujú priet'ahy, je mimoriadne dôležité.

25. Vo vzťahu k postupu súdu tak možno uviesť, že neexistovali rozumné dôvody, pre ktoré súd konal v už uvedených časových intervaloch. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

26. Vo vzťahu k charakteru konania ústavný súd dáva do pozornosti, že išlo o konanie, ktoré si z objektívnych dôvodov zasluhovalo pozornosť. Dôvodom je skutočnosť, že išlo o konanie o zásahu, ktoré sťažovateľ vnímal ako nezákonné a prejavovalo sa v jeho dennodennom živote, v jeho bežnom fyzickom a psychickom prežívaní. V tomto kontexte ústavný súd berie na zreteľ najmä skutočnosť, že toto sťažovateľom označené protiprávne konanie trvalo do 10. júla 2018, t. j. po podaní žaloby cca 18 mesiacov, a v priebehu súdneho konania skončilo. V čase rozhodovania súdu o tom, či zásah bol nezákonný, pôjde teda už o konanie a rozhodovanie o ukončenom zásahu. Sťažovateľ sa však v žalobe domáhal jednak ukončenia zásahu, ako aj vyslovenia, že zásah bol nezákonný. Bude na konajúcom súde, aby posúdil, či vysloví určenie nezákonnosti zásahu aj po jeho ukončení v zmysle príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku (§ 252 a nasl.). Ústavný súd ukončenie zásahu 10. júla 2018 potom zohľadnil aj pri posudzovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie.

27. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7Sa/2/2017 porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

29. Priet'ahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším priet'ahom (ústavným prikazom konať), ale už raz vzniknutý priet'ah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

30. Ústavný súd teda formuloval príkaz všeobecnému súdu konať (bod 2 výroku nálezu).

31. Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 500 eur ako nemajetkovú ujmu za pocity neistoty počas obdobia, keď sa bez akýchkoľvek objektívnych dôvodov nemohol domôcť objektívneho rozhodnutia o svojej žalobe. Poukazoval na svoje fyzické a psychické prežívanie, ktoré mu bolo spôsobené ním tvrdým nezákonným zásahom a ktoré musel znášať.

32. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa. Ústavný súd prihliadol najmä na dĺžku namietaného konania a na dĺžku jednotlivých prietáhov, na charakter konania a jeho význam pre sťažovateľa, ako aj na správanie sťažovateľa a postup súdu. Tiež zohľadnil fakt, že v priebehu konania došlo po 18-tich mesiacoch od podania žaloby k ukončeniu zásahu a v dôsledku tejto skutočnosti primerané zadosťučinenie primerane znížil. Bude už vecou a úlohou konajúceho súdu rozhodnúť o tom, či určí, že tento ukončený zásah bol nezákonný. Na základe uvedeného považuje za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur za prietahy v konaní spôsobené postupom krajského súdu (bod 3 výroku nálezu). Vzhľadom na to, že sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie vo výške 3 500 eur, ústavný súd ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 6 výroku nálezu).

33. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

VI.

Trovy konania

34. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov ustanoveného právneho zástupcu, ktoré mu vznikli v dôsledku zastupovania sťažovateľa pred ústavným súdom.

35. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

36. Ústavný súd pri vyčíslení náhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd konštatuje, že v zmysle uvedených ustanovení vyhlášky ustanovenému advokátovi patrí náhrada trov konania 562,86 eur, a to za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (príprava a prevzatie veci, doplnenie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) v hodnote po 187,62 eur vrátane režijného paušálu v hodnote po 10,62 eur/úkon.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu